

Almanya Sanayi Şirketleri Yurtdışına Taşınıyor ! Türkiye’de durum?

Hazırlayan: Yüksel Atakan, Dr.Y.Fizik Müh. ybatakan4@gmail.com 24.03.2025

"Enerji maliyetlerinin yüksekliği, bunaltıcı bürokrasi ve artan vergi yükü nedeniyle şirketler giderek daha fazla yurtdışına kayıyorsa, bu tehlikeli bir sinyaldir," diye açıkladı DIHK (Alman Ticaret ve Sanayi Odaları Birliği) Dış Ticaret Başkanı Volker Treier.

Yüksek Maliyetler ve Bürokrasi Alman Şirketlerini Yurtdışına İtmekte

Giderek daha fazla sanayi işletmesi üretimini başka ülkelere kaydırıyor.

Siyaset, rahatlama önlemlerini tartışıyor olsa da şirketler şimdiden harekete geçti. Özellikle enerji yoğun sektörler bu durumdan etkileniyor. Uluslararası rekabet, bu alanlarda üretimin başka ülkelere taşınmasını hızlandırıyor.

Yeni Hükümet Baskı Altında

CDU, CSU ve SPD arasındaki koalisyon görüşmeleri devam ediyor. Şirketleri rahatlatacak önlemler gündemde. Elektrik vergisinin Avrupa’daki enaz düzeye çekilmesi ve şebeke ücretlerinin yarıya indirilmesi planlanıyor. Ayrıca bürokrasinin azaltılması hedefleniyor. Ancak birçok iş insanı, bu önlemlerin yeterli olup olmayacağı konusunda şüpheli.

Birliğin ve SPD’nin, artık hükümette yer alamayacak Yeşiller’le anayasa değişiklikleri üzerinde anlaşmaya vardığı belirtildi. Bu değişikliklerin, savunma, altyapı ve iklim koruma alanlarında milyarlarca euroluk yatırımların önünü açması bekleniyor. DIHK Başkanı Peter Adrian, net bir ekonomik politika yöneliminin şart olduğunu vurguladı: "Şirketlerin daha fazla özgürlüğe, daha düşük maliyetlere ve daha hızlı idari işlemlere ihtiyacı var." Sanayi, Almanya’nın bir dönüm noktasında olduğunu düşünüyor. Yatırım merkezi olarak cazibesi giderek azalıyor.

Kuzey Amerika Daha Cazip Hale Geliyor

Geleneksel olarak yurtdışına açılım, öncelikle pazar payı kazanma amacı taşıyordu. Bu motivasyon hala geçerli olsa da önemi azaldı. DIHK'ye göre, bu gerekçe %30 oranında belirtilerek uzun vadeli ortalama da kaldı. Bunun yerine ekonomik avantajlar öne çıkıyor. Euro bölgesi, %64'lük oranla en önemli yatırım bölgesi olmayı sürdürüyor. Ancak Kuzey Amerika'nın önemi artıyor. Burada yatırım yapmayı planlayan şirketlerin oranı %45'ten %48'e yükseldi.

Almanya'da Yatırım İsteksizliği

Almanya'da yatırım eğilimi zayıf kalmaya devam ediyor. Her beş sanayi şirketinden ikisi yatırımlarını azaltmayı planlıyor. Yüksek maliyetler, düzenleyici belirsizlikler ve uzun onay süreleri şirketleri caydırıyor. Hızlı reformlar yapılmazsa, Almanya'nın ekonomik çekiciliği daha da zayıflayabilir.

.....

Türkiye'de durum

Yurt dışında iş yapan Türk şirketleriyle ilgili ekleme (Y.Atakan)

Yurt dışında iş yapan 50 kadar Türk şirketi bulunuyor (Bkz. Aşağıdaki Liste/3/)

Bir yerli şirketin yurt dışında neden iş yaptığını Eko Analiz'de A.Aktaş şöyle açıklıyor (09.10.2024):

‘Alınan, tesis & pazar payı

Bir yerli firma yatırım için niye yurt dışını tercih eder? Bu soru tabii ki mevcut bir yatırımı yurt dışına taşımayı ya da çok daha yaygın olarak karşımıza çıkan şekliyle üretimi yurt dışına kaydırmayı kapsamıyor.

Bir üretim yapılacak ve bunun yurt dışında gerçekleştirilmesi tercih ediliyor. Ama yurt dışındaki üretim için de öncelik yeni yatırıma değil, mevcut kurulu bir tesisi almaya veriliyor.

Tercih yurt dışı ve tercih faaliyette olan bir tesisi almak...Çünkü alınan yalnızca üretim tesisi değil ki...O tesisle birlikte tesisin sahip olduğu pazar da bir anlamda ele geçirilmiş oluyor.

Aynı tesisi belki Türkiye'de daha ucuza kurmak mümkün, belki. Ama öyle olsa bile bu bir kere zaman kaybı. Geçtik zaman kaybını, tesisi kurdunuz ve üretime başladınız, hedefiniz Avrupa ve ABD ise artık uğraşın durun orada pazar bulmak için. Zar zor bir yer edindiniz, bu sefer de navlun gideri. Ürününüzü o pazarda üretim yapanlara göre çok daha ucuza mal edip ihraç etmek durumundasınız. Oysa malı satacağınız ülkede bir fabrika alınca öyle mi...

İşte örneği... Çimsa, Valensiya'daki Bunol fabrikasıyla İspanya pazarının liderliğini ele geçirmiş durumda. Tam İrlanda ile İngiltere sınırında bulunan ve yeni satın alınan Mannok tesisinin de pazarda hatırı sayılır bir paya sahip olduğu bildiriliyor.

Türk firmalarının gözü yurt dışında... Çimsa örneği de gösteriyor ki önümüzdeki yıllarda Türk firmalarının yurt dışı yatırımları daha da artacak.

YURT DIŞINDA İŞ YAPAN 50 TÜRK ŞİRKETİNDEN İLK 9 ŞİRKET

Capital Dergisi'nin bu yıl 15'inci kez hazırladığı "Yurt Dışında Kurulu En Büyük Türk Şirketleri/ Global 50 Türk Şirketi" araştırması, Türk şirketlerinin küresel başarısını ortaya koyarken, yeniden krizlerden fırsat yaratma odağına döndüklerini gösteriyor. **2021 YILI DEĞERLERİ**

YURT DIŞINDA KURULU EN BÜYÜK 50 TÜRK ŞİRKETİ (2021 cirosu, milyon dolar)					
1. ARÇELİK GLOBAL 5.334 <i>Arçelik A.Ş.</i> 52 ülke		24. SAMA AL MANAR GENERAL TRADING <i>Tiryaki Agro</i> Irak 227	33. FİBA RETAIL <i>Fiba Grubu</i> Rusya, Ukrayna 156	42. NATRON HAYAT <i>Kastamonu Entegre</i> Bosna Hersek 110	
2. PLADIS <i>Yıldız Holding</i> 12 ülke 3.996		16. OOO RUSCAM GLASS PACKAGING HOL. <i>Şişecam Topluluğu</i> Rusya 322,9	25. ECZACIBAŞI ALMANYA (Üretim) <i>Eczacıbaşı Topluluğu</i> Almanya 210	34. JADE TEKİLE <i>Yeşim Group</i> Mısır 145	43. KORDSA GÜNEY AMERİKA <i>Sabancı Holding</i> Güney Amerika 106,6
3. RENAISSANCE CONSTRUCTION <i>Rönesans İnşaat</i> 30 ülke 3.600		17. LIFECİLL <i>Turkcell</i> Ukrayna 315	26. KASTAMONU ROMANIA SA <i>Kastamonu Entegre</i> Romanya 200	35. SİSECAM AUTOMOTIVE GERMANY GMBH <i>Şişecam Topluluğu</i> Almanya, Macaristan, Slovakya 142,7	44. SİSECAM FLAT GLASS SOUTH ITALY SRL <i>Şişecam Topluluğu</i> İtalya 101,9
4. TOSYALI <i>Tosyalı Holding</i> Cezayir, Senegal, Angola 2.000	10. TIRYAKI AGRO GLOBAL <i>Tiryaki Agro</i> Irak ve Kanada dışındaki 22 ülke 607	18. KORDSA EMEA <i>Sabancı Holding</i> Avrupa, Orta Doğu, Afrika 301,9	27. AKSA ENERJİ <i>Kazancı Holding</i> Gana, Madagaskar, Mali, Kongo, Özbekistan 199	36. ECZACIBAŞI TİCARET <i>Eczacıbaşı Topluluğu</i> İngiltere, İtalya, Fas 135	45. SİSECAM FLAT GLASS INDIA PVT. <i>Şişecam Topluluğu</i> Hindistan 93
5. LC WAIKIKI <i>LC Waikiki</i> 56 ülke 1.800	11. BORUSAN CAT <i>Borusan Holding</i> Kazakistan, Azerbaycan, Gürcistan, Kırgızistan, Uzak Doğu, Rusya 562,8	19. TAV CONSTRUCTION <i>TAV İnşaat</i> 8 ülke 301,5	28. TRAKYA GLASS BULGARIA EAD <i>Şişecam Topluluğu</i> Bulgaristan 188,9	37. PAŞABAĞÇE BULGARIA EAD <i>Şişecam Topluluğu</i> Bulgaristan 125,3	46. İSBANK <i>İş Bankası</i> Almanya, Rusya, Gürcistan 92,3
6. EFES BREWERIES INTERNATIONAL <i>Anadolu Grubu</i> 6 ülke 1.600	12. BLECKMANN <i>Netlog Lojistik</i> Belçika, Hollanda, Amerika, İngiltere 520	20. BORUSAN MANNESMANN GLOBAL <i>Borusan Holding</i> ABD, İtalya 260,8	29. AKSA JENERATÖR <i>Kazancı Holding</i> 19 ülke 183	38. SİSECAM SODA LUKAVAC D.O.O <i>Şişecam Topluluğu</i> Bosna Hersek 122	47. TRAKYA GLASS RUS AO <i>Şişecam Topluluğu</i> Rusya 90
7. CCI INTERNATIONAL <i>Anadolu Grubu</i> 11 ülke 1.500	13. TAV HAVALİMANLARI <i>TAV Havalimanları</i> 29 ülke 515	21. SARKUYSAN GLOBAL <i>Sarkuysan</i> ABD, Bulgaristan, Almanya 255	30. EKOL LOGISTIC EUROPE <i>Ekol Lojistik</i> 19 ülke 183	39. GLOBAL PORTS HOLDING PLC <i>Global Yatırım Hold.</i> 14 ülke 121,2	48. ECZACIBAŞI ALMANYA (Ticaret) <i>Eczacıbaşı Topluluğu</i> Almanya 80
8. ANT YAPI <i>Ant Yapı</i> Rusya, İngiltere, ABD 1.000	14. CREDIT EUROPE BANK <i>Fiba Grubu</i> 7 ülke 476	22. KORDSA ASYA PASİFİK <i>Sabancı Holding</i> Asya Pasifik 248,6	31. SİSECAM INVESTMENT B.V <i>Şişecam Topluluğu</i> Hollanda 182,1	40. SİSECAM FLAT GLASS ITALY SRL <i>Şişecam Topluluğu</i> İtalya 117,8	49. ECZACIBAŞI FRANSA TİCARET <i>Eczacıbaşı Topluluğu</i> Fransa 80
9. SUNRISE FOODS INTERNATIONAL <i>Tiryaki Agro</i> Kanada 866	15. LLC KASTAMONU INTEGRATED <i>Kastamonu Entegre</i> Elabuga, Tataristan, Rusya 350	23. KORDSA KUZEY AMERİKA <i>Sabancı Holding</i> Kuzey Amerika 230,9	32. KOTON <i>Koton</i> 12 ülke 169	41. KASTAMONU İTALIA SRL <i>Kastamonu Entegre</i> İtalya 110	50. KASTAMONU BULGARIA A.D. <i>Kastamonu Entegre</i> Bulgaristan 80

Not: 2021 yılı ortalama dolar kuru 8,89 ortalama Euro kuru 10,47 olarak alınmıştır.

SONUC

Türkiye’de Almanya’daki gibi Enerji fiyatları, iş gücü yaratma ve diğer unsurlara göre bir karşılaştırma var mıdır? araştırmak gerekir ama bu bizim konumuz değildir. Ana konumuz şirketlerin kullandığı enerjinin, fiyatlarını etkileyen elektrik kaynaklarının cinsleridir (YE, Nükleer, Hidro, Fosil yakıtlar). Ancak bu çeşit analizler yapılıyor mu bilinmiyor?

Kaynaklar

- /1/ <https://blackout-news.de/aktuelles/hohe-energiekosten-deutsche-industrie-verlegt-produktion-zunehmend-ins-ausland/>
- /2/ <https://www.ekonomigazetesi.com/kose-yazisi/turk-sirketleri-niye-mi-yurt-disinda-yatirimi-tercih-ediyor-33651>

/3/ <https://www.capital.com.tr/is-dunyasi/arastirmalar/global-turkler-potansiyel-pesinde>